

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (*окрім першого курсу*) за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено упродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

1 бал – якість відсутня;

2 бали – якість проявляється зрідка;

3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;

4 бали – проявляється часто;

5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **30 респондентів**, що склало **65,2%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Облік і оподаткування» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

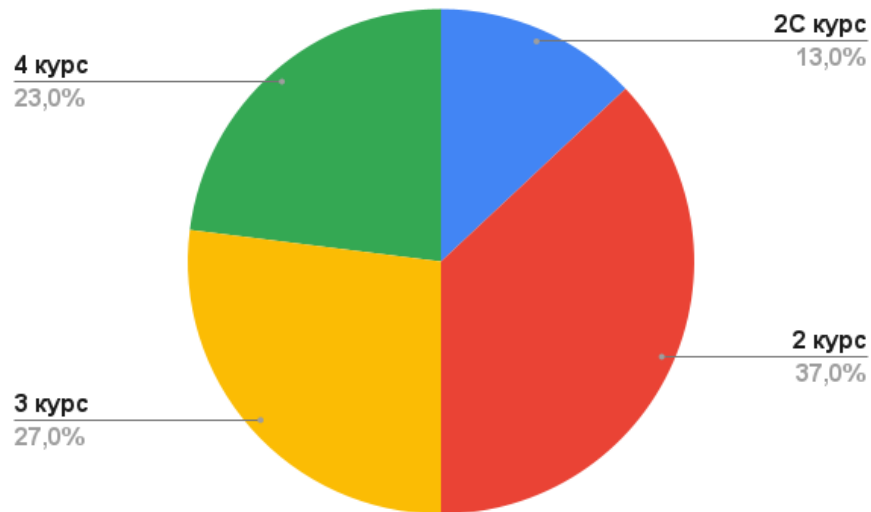

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Облік і оподаткування» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Облік і оподаткування» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	43,3	40	6,7	10	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	50	30	20	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	53,3	36,7	3,3	6,7	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	73,3	23,3	3,3	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	63,3	30	3,3	3,3	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	63,3	26,7	6,7	0	3,3
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	56,7	33,3	10	0	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	66,7	26,7	3,3	0	3,3
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	56,7	33,3	10	0	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	50	36,7	10	3,3	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	56,7	33,3	6,7	3,3	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	70	20	6,7	3,3	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	73,3	23,3	3,3	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ	76,7	20	3,3	0	0
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	80	16,7	3,3	0	0
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	86,7	10	3,3	0	0
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	83,3	13,3	3,3	0	0

Вищі оцінки (максимальна сума відсотків балами «5» і «4», по 96,7%) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ», «доброзичливе ставлення співробітників деканату», «доброзичливе ставлення співробітників кафедри»

Менші оцінки (максимальні відсотки за балами «1» і «2») здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою» (10%), «відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям» (6,7%).

Загальну оцінку якості ОПП «Облік і оподаткування» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Вищі бали поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 2 курсу (84% опитаних оцінили на 5 балів та 15% на 4 бали). Меншими балами оцінили якість ОПП здобувачі СВО «Бакалавр» 2С курсу (1,5% на 1 бал та 2,9 балів на 2 бали).

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Облік і оподаткування» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач ВО	Бали				
		5	4	3	2	1
1	2 курс	84	15	1,1	0	0
2	2С курс	77,9	2,9	14,7	2,9	1,5
3	3 курс	41,2	49,3	8,8	0,7	0
4	4 курс	54,6	32,8	6,7	5	0,8

Інших пропозицій щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ здобувачі вищої освіти при опитуванні не запропонували.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Облік і оподаткування» другого (магістерського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за 25 критеріями.

Аналіз 132 анкети за перший семестр (таблиця 3) та 118 анкет за другий семестр (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності 91-100%.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		51,7	27,3	16,3	4,3	0,4
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	56,8	19,7	21,2	2,3	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	57,6	25,8	12,9	3,8	0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	45,5	32,6	15,2	6,1	0,8
4	Слідкує за реакцією аудиторії	53,0	27,3	15,2	4,5	0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	50,8	28,8	16,7	3,0	0,8
6	Володіє високою культурою мовлення	58,3	23,5	12,9	5,3	0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	53,0	29,5	12,9	4,5	0
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	43,2	31,1	18,2	6,8	0,8
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	53,0	28,0	15,9	2,3	0,8
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП	53,8	26,5	15,9	3,8	0
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	40,9	26,5	15,9	3,8	0
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	51,5	24,2	17,4	5,3	1,5
13	Ефективність організації дистанційного навчання	55,3	25,0	17,4	2,3	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		54,8	25,5	15,2	4,1	0,5
1	Проявляє професійну ерудицію	60,6	18,2	20,5	0,8	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	37,1	39,4	14,4	7,6	1,5
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	53,8	25,0	14,4	6,1	0,8
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	57,6	25,8	13,6	3,0	0
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	65,2	18,9	12,9	3,0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		59,6	23,6	12,8	4,1	0
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	62,1	21,2	13,6	3,0	0

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
2	Пунктуальність, організованість	55,3	28,0	9,8	6,8	0
3	Вимогливість, наполегливість	63,6	22,0	7,6	6,8	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	52,3	28,8	14,4	4,5	0
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	50,8	28,0	18,2	3,0	0
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	56,8	25,0	12,9	5,3	0
7	Охайність, зовнішній вигляд	70,5	16,7	11,4	1,5	0
8	Доброчесність	65,2	18,9	14,4	1,5	0

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в 1 семестрі 2020-2021 навч. року оцінені найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «володіє високою культурою мовлення», «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «охайність, зовнішній вигляд», «вимогливість, наполегливість».

Меншими балами (мінімальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі оцінені критерії: «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни» та «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки; в III розділі – «зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		72,5	20,4	4,7	1,2	1,2
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	78,8	14,4	5,1	0,8	0,8
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти	76,3	18,6	4,2	0	0,8
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	71,2	20,3	5,9	0,8	1,7
4	Слідкує за реакцією аудиторії	73,7	19,5	5,1	0	1,7
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	71,2	22,0	5,1	0,8	0,8
6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)	69,5	22,0	5,1	2,5	0,8
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	72,0	21,2	4,2	1,7	0,8

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
8	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	75,4	19,5	3,4	0,8	0,8
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	74,6	18,6	3,4	1,7	1,7
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	68,6	18,6	3,4	1,7	1,7
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	66,1	24,6	5,1	1,7	2,5
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		78,1	16,1	3,7	0,8	1,2
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	79,7	16,1	2,5	0,8	0,8
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	71,2	21,2	5,9	0,8	0,8
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	82,2	12,7	2,5	0	2,5
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	75,4	17,8	4,2	1,7	0,8
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	82,2	12,7	3,4	0,8	0,8
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		80,9	14,6	2,9	0,5	1,1
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	83,1	12,7	2,5	0,8	0,8
2	Пунктуальність, організованість	77,1	18,6	2,5	0,8	0,8
3	Вимогливість, наполегливість	82,2	13,6	3,4	0	0,8
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	75,4	18,6	4,2	0	1,7
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	83,9	12,7	1,7	0,8	0,8
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	77,1	16,9	4,2	0	1,7
7	Доброчесність	87,3	9,3	1,7	0,8	0,8

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) оцінені в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання», «доброчесність».

Меншими балами (мінімальна сума відсотків за балами 5 і 4) в I розділі оцінені критерії: «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в III розділі – «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти», «доступність та легкість зв'язку з викладачем».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **2 семестру 2020-2021 навч. року** в **37** анкетах, де надані відповіді, як позитивні.

Рекомендацій щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

Висновки

1. Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснювався з метою вивчення думок та оприлюднення результатів опитування на сайті провідної кафедри щодо відповідності ОПП їх запитам та потребам. В опитуванні прийняли участь 30 респондентів (65,2%) за двома анкетами: «якість освітньої програми» та «якість викладання навчальних дисциплін» за період 2020-2021 навч. рік (перший курс опитування не проходить).

2. Моніторинг рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю ОПП «Облік і оподаткування» в ТДАТУ показав, що оцінка організації освітнього процесу за даною ОПП є достатньо високою. Найбільше здобувачі вищої освіти задоволені навчанням за обраною освітньою програмою, доступністю навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію, якістю методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ, доброзичливим ставленням співробітників деканату та співробітників кафедри.

3. Слід зазначити, що на оцінку задовільно здобувачі оцінили наступні критерії якості: задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою (10%), відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям (6,7%). Для виправлення такої ситуації організуються систематичні зустрічі з провідними фахівцями галузі для розкриття практичної складової, з вміннями та навиками майбутньої професії, залучаються фахівці-практики для проведення навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки.

4. Загальну оцінку якості викладання дисциплін за ОПП «Облік і оподаткування» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 3 та 4. Найвищі бали поставили здобувачі після I семестру ставлення до здобувачів вищої освіти (59,6% опитаних оцінили на 5 балів, 23,6% на 4 бали, 12,8% на 3 бали). Також було відмічено високий рівень теоретичної підготовки (54,8 % опитаних оцінили на 5 балів, 25,5% на 4 бали, 15,2% на 3 бали) та методичному рівню занять (51,7% опитаних оцінили на 5 балів, 27,3% на 4 бали, 16,3% на 3 бали). Після II семестру тенденція за пріоритетністю ідентична: ставлення до здобувачів вищої освіти (80,9% опитаних оцінили на 5 балів, 14,6% на 4 бали, 2,9% на 3 бали); рівень теоретичної підготовки (78,1 % опитаних оцінили на 5 балів, 16,1% на 4 бали, 3,7% на 3 бали); методичний рівень занять (72,5% опитаних оцінили на 5 балів, 20,4% на 4 бали, 4,7% на 3 бали).

5. Найменшу оцінку (мінімальна сума відсотків за балами 4 і 5) в розрізі I та II семестрів в **I розділі** отримали наступні критерії: «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни» та «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в **II розділі** – «знайомить з останніми досягненнями науки та «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в **III розділі** – «зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти»; «доступність та легкість зв'язку з викладачем».

6. З урахуванням даних моніторингу та зроблених зауважень пропонується:

- удосконалити роботу освітнього порталу ТДАТУ, яка дозволить здобувачам в режимі онлайн переглядати свої оцінки;
- провести з НПП зустріч, де наголосити на актуальність та значимість ознайомлення здобувачів із критеріями оцінювання за всіма формами контролю протягом навчального року, запропонувати науково-методичній раді ТДАТУ затвердити в склад ЕНМКД Силабус;
- налагодити контакт здобувачів із інформаційними ресурсами наукової бібліотеки для освіти та науки: Web-сайт Наукової бібліотеки (<http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>) та інституційним репозитарієм ElarTSATU (<http://elar.tsatu.edu.ua/>);
- проаналізувати навчальні плани, робочі програми, щодо послідовності викладення теоретичної та практичної складових, їх співвідношення та націленість на сучасність;
- практикувати застосування засобів візуального супроводження матеріалу (мультимедійні презентації, наочний матеріал тощо);
- надавати інформацію про останні досягнення в сфері бухгалтерського обліку та оподаткування.

Гарант ОПП «Облік і оподаткування» за першим (бакалаврським) рівнем освіти, к.е.н, доцент

Анна КОСТЯКОВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ, к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР